

érkezett 1881 júny 2
Elm.

A NAGY-BÁNYAI REFORMÁLT EGYHÁZMEGYE

1880. AUGUSZTUS 20-án

SÁRKÖZÖN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK
J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Csanálossi György esperest és Mándy Bertalan s. gondnok
vezetése alatt

Jelenvoltak:

Egyházi tanácsbírák:	Világi tanácsbírák:
Széles Endre.	Kölcsey Antal.
Lengyel András (házi pénztárnok.)	Császi Bálint.
Ferenczy Károly.	
Bencsik István, (egyszersmind jegyző.)	

Czelder Márton egyetemes értekezleti elnök, Gulyás Lajos, Szél György, Árokháti István, Hajdu Albert, Molnár Lajos, Gál Péter, Balog István, Tóth Dániel, Nagy Károly, Lugosi Dániel, Bartók Károly, Szabó Lőrincz, Barkász Albert, Szentgyörgyi Zsigmond, Kálmán Sándor lelkészek; Sátor Dávid, Kató Béla, Hajdu Zsigmond s. lelkészek; Szabó Albert felvidéki tanító egyleti elnök, Polyák László, Albert József Ladányi Lajos, Nagy László, Mészáros István tanítók s ezeken kívül néhány egyházi képviselő s több hitrokon.

I. szám. Az Isten nagy nevének segítségével hívásával megkezdett s még a reggeli órákon megtartott egyetemes lelkészi értekeztet bevégezése után esperest ur megnyitván a gyűlést, az elnökség által mindenek előtt a tisztikar némely tagjainak indokolt elmaradása azon felhívás mellett terjesztetik be, hogy legalább egy világi tanácsbírói szék helyettesítés által töltsék be.

E felhívásból folyólag Böszörményi László helyettes tanácsbíróvá kineveztetvén, helyét elfoglalja.

2. Olvastatott a főtiszteletű egyházkerületnek folyó évi közgyűléséből 159. szám alatt a hiripi ügyben hozott azon határozata, mely szerint egyházmegyénk ugyanez ügyre vonatkozó 16-ik számú végzése hatályon kívül helyeztetik.

Fájdalmas megütközéssel értesült közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületnek fent idézett s ránk nézve felette sérelmes határozatáról, mert midőn ama határozat által egyházmegyénknek jól átgondolt, kétségbevonhatatlan tényekre alapított intézkedését egyszerűen keresztülhuzza s a következmények által helyesen igazolt indokait csak a feltételezhetőség színével bírónak lenni mondja: akkor egyszersmind kétségbe látszik vonni az egyházmegye igazság iránti érzékét, alászállítja annak — napjainkban különben is meghanyatlott — tekintélyét; de ettől eltekintve sérelmes ama végzés azért is, mert ez által felbátoríttatnak mintegy a választó egyházak s illetve a választók, a választási szabályok kijátszására, . . . hiszen ha szemet nem akarunk hunyni az e téren naponkint felmerülő visszaélések előtt, nem lehet szomoruan nem látnunk, nem tapasztalnunk, hogy a politikai élet teréről az egyházi élet mezejére átvitt különféle mesterfogásokkal, itt és ott mennyire kiforgatják eredeti jelleméből a törvényt s ennek következtében itt és ott mennyi méltó panasz s keserű kifakadás hangzik fel, s ha a főtiszteletű egyházkerület a helyett, hogy az ily visszaéléseket egész erejével s teljes hatalmával ellensúlyozni igyekeznék, a törvény nyilvános kijátszása előtt — mint közelebb a hiripi egyház választási ügyénél — szemet huny s egyházmegyénk utólagosan a végeredményben teljesen igazolt indokait a választókkal szemben csak a feltételezhetőség homályos leple alá borítja: akkor méltán aggódnunk kell, hogy a törvény iránti tiszteletnek ideje maholnap lejár, vagy talán lejárt s küszöbön áll a féktelenségre hajló anarchia. — Nagybányai egyházmegyénk tehát — mely a főtiszteletű egyházkerület intézkedéseit minden időben kellő tisztelettel fogadni megszokta, a szóban forgó határozaton — mint bevégzett s változhatatlan kényszerűsége jelenleg is megnyugszik ugyan, azonban sérelme fölötti méltó feljajdulásán e jegyzőkönyvi lapon hangot adni s egyszersmind az egyházkerületet a tarthatatlannak bizonyult választási szabályok módosítására ismételve felkérni elrendelte.

3. Esperest ur köztudomásra hozza, miszerint ez év folyamán Urunk zászlójának két kipróbált hű bajnokát Balla László krassói lelkész, egyházmegyénknek hosszú időn át buzgó tanács-

biróját s Liszkai Istvánt a nagybányai egyház közszeretében s tiszteletben álló leánytanító s orgonistáját ragadta ki a halál sorainkból.

Az ur szolgálatában becsülettel megöszült mindkét jeles szolgatársunknak emléke e jegyzőkönyvi lapon megörökítetténi rendeltetik. Hű emlékezet s szelid béke lebegjenek sirhalmaik felett.

4. Ugyancsak esperest ur jelenti, miszerint a nagybányai halál által megüresült leánytanítói s orgonistai állomásra fertős-almási tanító Stiglicz Albert választatott meg.

E választás tudomásul vétetvén, megerősítettik.

5. A folyó évi aug. hó 15-ére kitűzött krassói lelkész választás ellenőrzése végett, esperestileg kinevezett küldöttség beterjesztett s felolvasott jelentéséből kitűnik, miszerint a krassói egyház kebelében szavazásra jogosult 123 egyháztagnak közül a választás színhelyén 97 szavazó jöven össze, ezek közül 38 Kató Béla helybeli segédlelkészre, 59 pedig Gergely Károly debreczeni tanárra adta szavazatát, s így Gergely Károly 21 szótöbbséggel krassói lelkészül megválasztatott.

Bár közgyűlésünk némely tagjai magán uton nyert tudomás folytán a választást megelőzőtt korteskedési mozgalmakat több oldalról kifogásolták: mindazáltal, miután sem a kissebbségben maradt párt, sem a választó küldöttség részéről a választás ténye ellen semmi kifogás nem tétetik, — a választás — a megválasztott egyén 14 nap alatt megejtendő nyilatkozatának bevéárása mellett — egyházmegyeileg megerősítettik.

6. A krassói egyházi hivek belhivatalnoki fizetés változtatást czélozván, két rendbeli folyamodványt terjesztenek közgyűlésünk elé, melyek egyikében a régi bérfizetési kulcsnak s így a lelkészi fizetésnek is a mai viszonyokhoz való módosítása s ez által az eddigi lelkész jövedelem 15 köből tengerivel leendő alábbszállításának engedélyezését, másikban pedig az egyház birtokát képező erdő fáinak levághatása s eladhatásának jóváhagyását kérelmezik.

Mielőtt közgyűlésünk ez ügghöz érdemileg hozzászólna, szabályaink s a gyakorlat szerint a szándékolt módosítás valódi okainak kifürkészése s beható megvizsgálására kebeléből Balog István és Böszörményi László urakat azon megbizással küldi ki a krassói egyház kebelébe, hogy a belhivatalnokok érdekeinek szemmel tartása mellett igyekezzenek a kérdéses ügyben lelkiismeretesen eljárni, véleményes jelentésöket az esperesti hivatalhoz s ez által az egyházmegyei közgyűléshez beterjeszteni.

7. Olvastatott a krassói egyház kebelébe — folyó évi tavaszi közgyűlésünk 12-ik szám alatt hozott végzésével telekesere ügyé-

ben kiküldött bizottság jelentése, melyszerint a tervezett csere az egyházra nézve nemcsak előnyösnek, sőt felette kívánatos és szükségesnek véleményeztetik.

E küldöttségi kedvező véleményezés alapján közgyűlésünk a tervezett cserét — mint az egyházra nézve előnyöst és hasznost — megejthetőnek nyilvánítja s helybenhagyását s megerősítését a főtiszteletű egyházkerületnél is kérelmezi.

8. Esperest ur előadja, miszerint a Szamos-Kóródon két ízben megejtett lelkész választás — amennyiben a megválasztott atyafiak a nekik felajánlott állomást el nem fogadták — sikertelen maradván, e folyó hó 22-ikére új választást tűzött ki; — ezen esperesti jelentéssel összefüggőleg olvastatott a szamos-kóródi egyházhiveknek közgyűlésünkhöz betérjesztett azon kérvénye, melyben hivatkozással arra, hogy a kóródi lelkészi állomást elfogadni egyházmegyénkben senki nem lévén hajlandó, távolabb vidéken lett szükségessé a széttekintés, a választási határnapnak legalább három héttel leendő elhalasztását kérelmezik.

Köztudomásu dolog lévén, hogy egyházmegyénkben több oly ifju lelkész van, kiket a kóródi atyafiak figyelemre nem méltattak, bizalmukkal fel nem kerestek; a nevezett egyházhivek halasztást kérő folyamodványában foglalt indok minden alapot nélkülöz; de másrésről a régóta behivatalnok nélkül tengődő egyháznak jól felfogott érdeke sürgősen követelvén, hogy valahára kellő lelki gondozásban részesüljön — a kérelemnek hely nem adathatik, s a választás foganatosítása a kitűzött határnapon egyházmegyeileg elrendeltetik.

9. Ugyancsak esperest ur felemlíti, miszerint a krassói özvegy lelkészné és helyettes lelkész között felmerülhető kellemetlenségek kikerülése szempontjából czélszerűnek látná, ha a helyettes lelkészi fizetés közgyűlésileg meghatározatnék.

Esperest urnak a jelzett érdeken tett figyelmeztetése helyeseltetvén, a krassói adminisztrátor fizetése: teljes ellátás s palást díjakon kívül havi 8 frtban állapittatik meg.

10. Olvastatott a berendi leányegyházba — tavaszi közgyűlésünk 18. sz. alatt hozott végzésével kiküldött bizottság jelentése, s ezzel kapcsolatban az egyház előjáróságának ujabban betérjesztett azon kérelme, miszerint az egyház birtoklása alatt álló Csaba-féle háznak — a mellékelt tervrajz szerint — imaházzá leendő átalakítása engedtessek meg.

Miután a berendi leányegyházban működött küldöttség a régi parochiális telket s az azon álló pusztulásnak indult épületeket teljesen nélkülözhetőkné, s azoknak elad-

hatását több oknál fogva az egyházra nézve nemcsak hasznosnak, sőt a további haladás és anyagi fejlődés szükséges feltételének tartja: közgyűlésünk az elárusítást — az eladási méltányos feltételek komoly és lelkiismeretes figyelembe ajánlása s a bevendő pénzüsszegekről szigorú számadás kötelezettségének terhe alatt — megengedi s az engedély megerősítésére a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést is tisztelettel felkéri.

A mi pedig az egyház előjáróságának az imaház átalakítására vonatkozó kérelmét illeti: hogy közgyűlésünk a tervezett új imaháznak a Csaba féle épületben leendő elhelyezhetőségéről s annak czélszerűségéről kellő meggyőződést és tájékozást szerezhessen, kebeléből a már egy ízben ott működött vizsgáló küldöttséget Balog István és Böszörményi László urakat újból azon utasítással küldi ki, hogy vizsgálatoknál Szöke Barnabás urnak, mint szakértőnek véleményét és tanácsát kikérvén, s egyszersmind az iskolaterem kitakaríttatását s berendezését az előjáróknak szívékre kötvén, vizsgálatok eredményéről esperest urat s általa az egyházmegyét értesíteni tartsák kötelességüknek.

II. Esperest ur jelenti, miszerint a folyó évi államsegélyből egyházmegyénk részére jutott osztalék kezei között levén, annak kiosztásáról közgyűlésünk legjobb belátása szerint intézkedjék.

Hogy az elintézésre váró ügyek fennakadás nélkül tárgyalathassanak, közgyűlésünk az államsegély kiosztását egy küldöttség ellátása alá bocsátja, kinevezvén kebeléből Lengyel András elnöklete alatt Császi Bálint, Czelder Márton, Lugosi Dániel és Szabó Albert urakat.

12. Olvastatott Sz.-Váralján tartott közgyűlésünk 6-ik s 7-ik számú határozatával K.-Remetére a belhivatalnoki failletmények öltre leendő elváltoztatása s némely egyháztagek által fizetési tulterheltes miatt beterjesztett panasz megvizsgálására kinevezett küldöttség jelentése, mely szerint a bizottság a szándékolt módosítást, a mennyiben az egyház 93 szekér fa helyett lelkész részére 12. tanító részére 10 öl fát ajánl s így a belhivatalnokok lényeges fizetés csönkulást szenvednének, annyival inkább mellőzendőnek véli, mert az illető községben szabad faizási jog van.

A bérfizetési tulterheltes ellen panaszlókat a küldöttség felvilágosította, hogy a mennyiben a bérfizetés megállapítása első sorban a kebelbeli egyházat illeti, panaszukat orvoslás végett a helybeli egyháztanácshoz terjesszék be s ha ott kellő orvoslást nem nyernének, az esetben forduljanak az egyházmegyei közgyűléshez.

Ezen küldöttségi jelentés helyesléssel tudomásul vétetett.

13. Olvastatott a t.-berki volt tanító néhai Pál József özvegyé-

nek beterjesztett folyamodványa, melyben a nevezett özvegy érzékenyen panaszol, miszerint az egyház híveknél hátrányban levő tanítói bértartozás, — bár ez a folyó évi május 2-án helyszínén megjelent s működött küldöttség által kölcsönös beismerés s megegyezés alapján megállapított s kifizetésére határidő tüzetett, mind e mai napig sincs kifizetve, kéri tehát a közgyűlést, hogy kielégíttetésére nézve a szükséges lépéseket megtenni kegyeskednék.

Közgyűlésünk a t.-berki egyház előjáróságát s illetve annak gondnokát felelősség terhe alatt oda utasítja, miszerint a szóban forgó jogos követelés behajtása végett a közigazgatási szolgabíró ezen jegyzőkönyvi kivonathoz csatolt küldöttségi jelentés s kimutatás beterjesztése mellett azonnal keresse meg, s az özvegy tanítóné kielégíttetését ekként eszközölni tartsa elengedhetetlen kötelességének.

14. Olvastatott Ferenczi Károly tanácsbíró urnak esperest urhoz intézett azon levele, melyben a józsefházi egyház kebeléből egy szomoruan leverő botrányos s egyházi viszonyainkat sötét színben feltűntető eseményt hoz köztudomásra. Mészáros István józsefházi agg tanítót Tóth György s ennek fia András — ki jelenleg gondnoki hivatalt visel — némely felbőszült társaikkal, a tanítói lakból igen sértő s fenyegető szavak kíséretében önhatalmulag kihányták, nyíltan kijelentvén, hogy nekik sem esperest, sem tractus, sem szolgabíró, sem alispán nem parancsol. Kéri annál fogva a bűnösök példás megbüntetésének eszközölését.

A legnagyobb megütközés s méltó felháborodással értesült közgyűlésünk a nevezett egyháztagok semmi rend s törvényt nem respektáló határtalan féktelenségéről, mi előtt azonhan a rendzavaró s rakoncátlan emberek — bűnök nagyságához mért kellő megfenyítésére a szükséges lépéseket megtenné, a tényálladék beható s részrehajlatlan megvizsgálására jónak látja kebeléből Lengyel András és Császi Bálint tanácsbírákat oly utasítással küldeni ki, hogy a helyszínén megejtett szigorú vizsgálat alapján nyert meggyőződések szerint — a bűnösök példás megbüntetésére ne talán szükségessé válandott büntető kereset megindítása céljából — véleményes jelentéseket, illetőleg vizsgálati jegyzőkönyvüket esperesti hivatalhoz azonnal beküldeni igyekezzenek, az esperesti hivatal pedig tiszteletteljesen felhivatik, hogy a megzaklatott szegény agg tanítónak eshetőleg szenvedett veszteségeit kipótoltatni s az egyházmegye tekintélyének, valamint a közrend s törvény megsértéséért elégtételt szerezni teljes erővel buzgólkodjék.

15. Szabó Albert felvidéki tanító-egyesületi elnök az egyesületi mó-

dosított alapszabályokat közgyűlésünk elé terjesztvén annak megerősítését kéri.

Az egyesületi módosított alapszabályok ezennel közgyűlésileg megerősítetnek.

16. Elnökileg betérjesztetik, miszerint a rozsályi leányegyházban a tanítói díjlevél megállapítása — bár erre nézve múlt tavaszi közgyűlésünkön a szükséges előintézkedések megtétettek, — az oda kinevezett küldöttség — egyik tagjának betegsége miatt — mind ez ideig elmaradt.

Közgyűlésünk a fizetési módozatok végleges megállapítása s a díjlevelek szabályszerű elkészítése végett Barkász Albert és Mikolai Antal urakat azon utasítással küldi ki, hogy a fentebbi tárggyal kapcsolatban Polyák László tanítónak a rozsályi egyház ellen támasztott hátrány követelésére nézve is vizsgálatot tartván, a nyert meggyőződés alapján a szükséges intézkedéseket megtenni igyekezzenek.

17. Olvastatott magosligeti volt tanító, Balog Áronnak betérjesztett folyamodványa, melyben a magosligeti egyházhiveknél 6 évről künn maradt fizetés hátrányainak behajtását kéri, s ezzel kapcsolatosan olvastatott ugyanezen egyház kebeléből özv. Kiss Istvánné s Kiss Ferencz fizetési tulterheltesét panaszoló levelük.

A kérelmező tanító bérhátrányai behajtásának eszközésére s egyszersmind a fentemlitett panaszoló egyháztagok ügyének megvizsgálása s lehető eligazítása végett küldöttségi tagokul Dobos József és Deák Ferencz urakat küldi ki.

18. Az apai egyháztanács folyó évi jun. 13-án tartott ülése II-ik sz. alatt hozott végzésének betérjesztése mellett előadja, miszerint az egyházgondnok megválasztására kitűzött gyűlések egy idő óta eredmény nélkül folynak le s főleg azért, mert Kató Ferencz és társai mint eddig, úgy ma is keserű háborgásokat idéznek elő az egyházhivek között; s miután a közelebbi közgyűlés is képtelennek bizonyult gondnok választási jogának gyakorlására, hogy a higgadt komolyság teréről lelépett pártoskodásnak útja vágassék, az egyháztanács jogosultnak érzi magát, sőt kötelességének tartotta zárt ülésben higgadtan tanácskozni a teendőkről s elhatározta, hogy ügyét az egyházmegyei gyűlés elé terjesztendi, de hogy az egyház addig is gondnok nélkül ne legyen, megválasztotta gondnokának Kató Sándor presbytert, ki később időközi gondokká esperestileg is megerősített. Most tehát jelen közgyűléstől eljárása tudomásul vételét s egyszersmind az egyháztanács közóhajtása szerint megválasztandó Böszörményi Zsigmondnak jelzett minőségben leendő megerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk az apai egyházhivek fékez-

hetetlennek bizonyult örök zavargását határozottan rosszalja, kárhoztatja s elítéli, — Jelen esetben esperest urnak az apai ideiglenes gondnok választására s illetve megerősítésére vonatkozó eljárást helybenhagyja. Az egyházat a kedélyek lecsillapultával rendes gondnok választására utasítja.

19. Kispaleskei lelkész Molnár Lajos az egyháztanács nevében jelenti, miszerint az üresedésben levő tanító állomásra — évekkel ez előtt egyházmegyénkben rendes tanító 1866. óta azonban magánzó — Szabó Lajos lett megválasztva.

A választás megerősítettik.

20. Az amaczi egyház előjárói beterjesztett folyamodványukban előadják, miszerint egyházközségükben régi gyakorlat s szabály szerint birtok-aránylag szerint vettetik ki a belhivatalnoki illetmények s így ezen szabály szerint a községükben nem lakó, de itt egy egész telekkel bíró özv. lelkészné Mádi Sámuelné is meg lett róva birtoka után egyházi adóval, de a ki a reá kivetett terhet azon oknál fogva vonakodik elfogadni, mert Felső-Bányán, hova lakását tette át, ilyenmü adót fizet. A kérdéses ügy megoldására tehát közgyűlésünket tisztelettel felhívják.

Bár a szönyegen forgó ügy érdekében a főtiszteletű egyházkerület már a multban oly szabályt alkotott, hogy akármely egyháztag csak azon egyház kebelében köteleztethetik belhivatalnoki díjfizetésére, melyben tartózkodik: mindazáltal — miután az amaczi egyházban az egyházi adózás birtokaránylagos kulcsra van fektetve, ezen törvényes gyakorlatot megsemmisíteni nem állhat hatalmában, annál fogva a nevezett egyház előjáróinak intézkedését annyival inkább helybenhagyja, mert Mádi Sámuelnét, mint özvegy lelkésznét, a kegyeletes szokás s gyakorlat saját személyére nézve, Felső-Bányán az egyházi adó terhétől feloldja.

21. Misztótfalusi lelkész Hajdu Albert beterjesztett folyamodványában előadja, miszerint az egyház birtokát képező, de a belhivatalnokok használata alatt álló földekért az eddig pontosan fizetett adót, az egyházhivek most a belhivatalnokokra akarják erőszakolni s bár ez eljárásuk törvényellenességéről úgy az espereti hivatal, mint a helybeli főgondnok által eleve figyelmeztetve lettek; a nevezett hivatalnokokat az adó megfizetéséért folytonosan zaklatni, s őket végrehajtással fenyegetni még ma sem szüntek meg; kéri annál fogva az egyházmegye e tárgybani minél gyorsabb s erélyesebb intézkedését.

Megütközéssel értesült közgyűlésünk, a misztótfalusi egyházhiveknek ezen a közrend, törvény és béke ellen intézett újabb támadásról, annyival inkább, mert a közelebb

ott működött küldöttség előtt az engedelmesség s fiai önmegadás — előttük eddig ismeretlen s taposatlan útjára leendő megtérésöket nyilvánították, — midőn tehát az újabb botrányért komolyan és atyailag ismételve megdorgáltatnak s a törvény iránti tiszteletre s annak megtartására utasítatnak; egyszersmind ottani főgondnok Lajos György felhivatik, hogy 1868-ik évi 25-ik törvényczikk 6-ik §-át s egyszersmind az 1870-ik évben kelt ide vonatkozó pénzügyminiszteri rendeletet az egyházhívek előtt felolvassván, azokat a törvény és közrend korlátai közé terelni, a leglegszigorubb törvényes rendszabályok alkalmazása mellett is törekedjék.

22. Ugyancsak Misztótfaluból betérjesztetik, miszerint az egyházhívek ottan működő tanító Szabó Bertalan folyó évi bérfizetését határozottan s minden alapos indokolás nélkül megtagadták s azt kivetni sem akarják.

Bár Misztótfaluból, mint az örökös botrányok s zavarások állandó színhelyéről, újabb és újabb kellemetlen tudósításokat venni, szinte megszokta már közgyűlésünk, jelen eset azonban, midőn a vallás oltáránál tehetsége szerint becsülettel működő s a gyermek tanítás nehéz munkájával foglalkozó napszámosnak kiérdemelt csekély bére czéloztatik megtagadtatni, mégis komoly meglepetésre, méltó megbontránkozásra szolgáltatott okot, annál fogva, hogy ez ügy természetéből önként folyó terhes következmények elkerültessenek; — az előjáróság felelősség terhe alatt, a tanítói bér azonnal kivetésére utassittatik; ellenesetben főgondnok ur az ügynek közigazgatási szolgabíró általi előlátására közgyűlésileg felhivatik.

23. Esperest ur felmutatja krassói illetőségű Balla Károly végzett theologus ifjunak hivatalához betérjesztett folyamodványát, melyben magát — bizonyítványai bemutatása mellett — nagybányai egyházmegyénkben bekebeleztetni s alkalmaztatni kéri.

Bár közgyűlésünk a nevezett ifju szép bizonyítványait kellőleg méltányolja — miután egyházmegyénk jelenleg túl van benépesítve s állomás sincs, hová a folyamodó elhelyezkedhetnék, — a kérelemnek ez idő szerint hely nem adathatik. — A folyamodvány mellékleteivel együtt visszaadni rendeltetik.

Végül esperest ur a gyűlést berekeszti.

Mindezen jegyzőkönyvi számok hitelesítették.

Jegyzette

Bencsik István

egyh. megyei főjegyző.

A NAGY-BÁNYAI REFORMÁLT EGYHÁZMEGYE

1880. SZEPT. 30-án

SÁRKÖZÖN TARTOTT TANÁCS-ÜLÉSÉNEK J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelevoltak: Csanálossi György esperest és Mándy Bertalan s. gondnok urakon kívül: Széles Endre, Lengyel András, Ferenczy Károly, Bencsik István egyházi-, Kölcsény Antal, Nagy Béla, Császi Bálint világi tanácsbírák.

24. Esperest ur előadja, miszerint egyrésztől sályi lelkész Bartha Mór, másrésztől mikolai lelkész Szilágyi József közös megállapodás szerint helycserét kívánnak eszközölni s a célbavett helycserét — mint az általuk felmutatott s felolvasott ügyiratokból kitűnik, úgy az egyik, mint a másik érdekelt egyház egyiránt ohajtja, sőt kívánja: miután azonban a szándékolt áthelyezkedés nem egy és ugyanazon egyházmegye kebelében történik, az ügy szokatlan és sajátosságos természetéből kifolyólag, mielőtt az elbocsátást és consensust kiadná, saját igazolása s a felmerülhető gáncs kikerülhetése szempontjából is jónak látta azt az egyházmegyei tanács elé terjeszteni s az intézkedésre felhívni.

Bár egyh. megyei tanácsülésünk ohajtotta volna, hogy a mikolai lelkész a célbavett helycserét a kebelbeli egyházak valamelyikével eszközölje s saját egyházmegyénk lelkészei közül egyik vagy másiknak nyisson utat, a népeségnél fogva is tekintélyes mikolai egyházba: mindazonáltal, miután úgy a szóbanforgó lelkészek, mint az érdekelt egyházak részéről ez ügy körül kellő törvényesség és szabályokhoz alkalmazkodás megtartatott s ennél fogva a kölcsönös megegyezés folytán létrejött helycserét — törvényre hivatkozással — megakadályozni sem lehetne; ezen fentemlített áthelyezésbe annyival is inkább belenyugszik, mert ez által két család és két egyháznak nyugalma leendő biztosítva.

Mielőtt pedig az e folyó évi október hó közepére kitűzött áthelyezkedés megtörténne, Szilágyi József egyházmegyei tartozásának kifizetésére vagy a szabályokban előírt kellő biztosítás eszközölésére, Bartha Mór pedig mint az

egyh. megye kebelébe lépő s így gyámintézeti tagságra elkötelezett lelkész, az intézet javára belépti-díj czimen 100 frt befizetésére lett utasítva s elkötelezve.

25. A mikolai lelkész változás alkalmából esperest ur felhívja az egyházmegyei tanácsulást, miszerint a nevezett egyházban elhelyezett egyházmegyei könyvtár átvételére nézve a szükséges intézkedéseket tegye meg.

E felhívásból kifolyólag a mikolai egyház kebelében elhelyezett könyvtár leltározása s átvételére egyházmegyei könyvtárnok Szél György, Barkász Albert és Molnár Lajos azon utasítással küldetnek ki, hogy miután Szilágyi József október 15-ikén Mikolát végképen elhagyni szándékozik, az átvételt legfeljebb 12 nap lefolyása alatt okvetetlenül s úgy eszközöljék, hogy a könyvtár-állomány kellő rendben s a könyvtartó rendszeresen lepecsételve maradjon addig is, míg az új lelkésznek ideiglenes gondozása alá formászerint átadatnék.

26. Esperest ur jelenti, miszerint a szamos-kőrödi egyházban folyó évi aug. 22-én megejtett lelkész választás eredménye az lett, hogy Balajti Károly fehérgyarmati káplán, lelkész-tanítóvá egyhangulag megválasztatott.

A választás tudomásul vétetik s megerősítetik.

27. Elnöki jelentés folytán egyházmegyei tanácsunknak tudomására jutván, miszerint a kis-paládi egyházhivek e folyó év tavaszán tartott gyűlésünk 35. sz. alatt hozott reájuk vonatkozó végzését mind ez ideig nem foganatosították, s azt végrehajtani úgy, miként előírva van, esperesti megintés daczára sem akarják, — annálfogva határozatott:

A kis-paládi egyházhivek, az egyházmegyei intézkedésekkel szemben tanusított engedetlenség s ekként az egyházi felsőség iránt nyíltan kimutatott tiszteletlenségükért komolyan megdorgáltatnak; s egyszersmind az előjáróknak elengedhetetlen kötelességükké tétetik, hogy az egyházmegyei határozat értelmében, a kamrával a pincze kiépítését is haladéktalanul munkába vegyék s a fenthivatolt 35. sz. jegyzőkönyvi végzést foganatosítsák; s ha netalán ez újabb intézkedést is elég vakmerőséggel bírnának figyelmen kívül hagyni: esperest ur felhívatik az illetékes polgári hatóság oly értelemben megkeresésére, hogy az egyházmegyeileg megrendelt nélkülözhetlen építkezés megkezdése a kis-paládi egyház költségére hatóságilag azonnal eszközöltessék.

Esperest ur — miután a jegyzőkönyv hitelesített, a tanácsulást bezárja.

Jegyzette

Bencsik István, egyh. megyei főjegyző.

A nagy-bányai ref. egyházmegye

1881. MÁRCZ. 30—31 NAPJAIN

ŠARKÖZÖN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

Csanálosi György esperest és Mándy Bertalan segédgondnok
elnöklete alatt.

Jelenvoltak:

Egyházi tanácsbírák:	Világi tanácsbírák:
Lengyel András, házi-pénztárnok.	Márton Bálint.
Szoboszlay Isván, gyám-pénztárnok.	Kölcsey Antal.
Bencsik István, egyszersmind jegyző.	Császi Bálint.
Ferenczy Károly.	Nagy Béla.

Segédjegyző Molnár Lajos.

Czelder Márton egyetemes értekezleti elnök, Sóltész János gyámin-
tézeti kezelő választmányi elnök, Szél György választmányi jegyző
s egyh. megyei pénztárnok. Gulyás Lajos, Balog István, Nagy Elek,
Melegh Albert, Hajdu Albert, Tóth Dániel, Papólczi Károly, Nagy
Károly, Kálmán Sándor, Bartók Károly, Fekete Pál, Gál Péter,
Bartha Mór, Szabó József, Barkász Albert. Árokháti István, Szikszai
János lelkészek. Hajdu Zsigmond s. lelkész, Szabó Albert tanító-
egyesületi elnök. Nagy László, Török Lajos, Bakó András, Szabó
Bertalan, Mészáros István stb. tanítók, 14 egyház képviselői, számos
hitrokonok s ügybarátok.

Istenhez emelt buzgó fohász után esperest ur üdvözlőlvén elnök-
társát, a tisztkart s a gyűlés minden tagjait, a gyűlést megnyitott-
nak nyilvánítja.

I. Esperest ur hivatkozással elnöki hivatalának egyházmegyénk
szabályai szerint 6 évre szabott s jelenleg lejárt idejére s megemlé-
kezéssel előrehaladott korára s különösen az utóbbi időben jelenté-
kenyen meggyengült egészségi állapotára, esperesti hivataláról — ál-
dást mondva tisztelt elnöktársára, a tisztkar minden tagjára s az
egész egyházmegyére — meghatott szívvél véglegesen s határozottan
lemond; — ezt követte egyházmegyénk segédgondnokának, Mándy
Bertalan urnak, majd az egész tisztkarnak lemondása:

Bár a megtörtént tömeges lemondás épen nem lehetett s nem volt váratlan és meglepő, mindazáltal a megilletődés el nem titkolható érzetével vette közgyűlésünk különösen szeretett esperestjének, a szelidlelkű ősz atyának, s az általánosan tisztelt segédgondnok urnak lelépését, — s midőn a parancsoló viszonyok s adott körülmények között, a lemondást, — az illetők érdemeinek elismerése mellett — elfogadja, — egyszersmind azt a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez — a szükséges intézkedések megtétele végett — tisztelettel beterjeszteni elrendeli.

2. Felső-bányai lelkész, Czelder Márton indítványozza, miszerint az egyházmegye közigazgatási terén 12 évig egész odaadással, sok jóakarattal s mindenekfelett atyai szelid jósággal működött, s most nyugalomra lépni óhajtó esperest Csanálosy Györgynél, érdemeinek némi elismeréséül — az esperesti czim hagyassék meg.

Az indítvány helyesléssel találkozván, elfogadtatott. Az Ur áldja meg ősz szolgáját napoknak sokaságával, hogy még soká élvezhesse e földön hiven teljesített munkája után, az igazak méltó nyugalját.

3. A hazai protestáns egyház egyik kiváló oszlopemberének, a nagynevű Révész Imrének véletlen és vártlan halála által, a magyar protestáns egyházra sulyosult pótolhatatlan veszteség fájó érzete még ma is, midőn a nemes életfáklya kialvási idejétől, hetek és hónapok választanak el, — élénken tört ki közgyűlésünk minden tagjának kebeléből, s emlékének jegyzőkönyvileg leendő megújítása — mint általános ohajtás hangzott fel:

A már nem új, de megszokni még máig sem bíró óriási veszteség felidézése által mélyen meghatott közgyűlés, fájó s az érdem iránt tartozó — kötelességet vél teljesíteni, midőn a magyar protestáns egyház nagynevű hitbajnokának, a tudományos egyházirodalom felkentjének, a jók és nemesek példányképének emlékét e szerény jegyzőkönyvi lapon megörökíteni kívánja. — Legyen nyugalma csendes s nagy neve áldva éljen nemzedékről nemzedékre.

4. Olvastatott a felső-szabolcsi reform. egyházmegye 1880. június havában Kisvárdán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 69. sz. alatt hozott, egyházmegyénkhez áttett végzése, melyben a debreczeni főiskola építkezésére az államsegélyből visszatartott 8000 forintnyi összegnek — rendeltetése szerint, az anyagi bajok, építkezések és a szükséggel küzdő szegény egyházak között leendő szétosztatása ismételt kérelmezésének pártolására hivatnak fel a testvér egyházmegyék s ezek között a mi egyházmegyénk is:

A felső-szabolcsi testvér egyházmegyének hivatolt indítványát közgyűlésünk magáévá tévén, — az ez irányban

nyilvánult kérelmezését annyival inkább indokoltnak találja, mert sz. egyházhivek napirenden levő s szomoruan tapasztalt elszegényedésével, a belhivatalnokok sorsa is hovatovább súlyosodván, mind sűrűbben hangzanak fel a segélyért es-deklő kérelmek.

5. A felső-bányai egyház előjárósága, a főtiszteletű egyház-kerületnek 1880. april havában 32. sz. alatt hozott ama határozatát, melyben a nyugták és számlákra szükségelt bélyegek költségeinek hordozására az egyházak vannak utasítva, — sérelmesnek találván, beterjesztett folyamodványában ama végzések módosíttatását, s illetve a bélyeg költségek egyesekre leendő áttételének eszközölését kérelmezi:

Miután a bélyegtörvények ide vonatkozó szabálya szerint, a bélyegköltséget az tartozik hordozni, ki az illető nyugtát vagy számlát kiállítja: egyházmegyei közgyűlésünk a felső-bányai egyház előjáróságának beterjesztését teljesen indokoltnak találja, s annál fogva a főtiszteletű egyház-kerület által ez ügyben hozott végzés megváltoztatását, tisztelettel kérelmezi.

6. Olvastatott a budapesti protestáns árvaház elnökének. Koch-meisster Frigyes bárónak esperest urhoz s általa az egyházmegyé-hez intézett azon felhívása, melyben az anyagilag igen szorult helyzetben levő jótékony egylet részére, — a felebaráti szeretet nevében támogatást kér.

Tekintettel a nevezett jótékony intézet magasztos és szent czéljára, egyházmegyei közgyűlésünk a protestáns árvaház ügyét, egyházmegyénk minden — az árvák sorsát szíven viselő — nemes érzésű tagjának, pártoló figyelmébe a legmelegebben ajánlja, s egyszersmind az egyházmegye részéről leendő támogatás s lehető segélyezés módozatainak megjelölése végett ez ügyet a gyámintézeti kezelő választmányhoz áttétetni rendeli.

7. Felvétetett a Balog Áron volt magosligeti tanító követelése, s ugyanottani két egyháztagnak bérleszállítási kérvénye ügyében, mult évi Sárközön tartott közgyűlés 17. számú végzésével, kinevezett küldöttség jelentése, melyszerint egy részről a folyamodó tanító által 24 tétel alatt kimutatott követelés nagyobb része küldöttség által jogtalanoknak s így elutasítandónak, — más részről a fizetés leszállításért zörgető egyháztagokra kivetett bérilleték jogosnak s így fizetendőnek találtatott:

A küldöttségi kimutatásban 3, 4, 8, 10, 15, 16 és 19 szám alatt körülírt s megállapított, összesen 4 véka buza, 2 véka tengeri s 7 frtig terjedő tanítói, valamint a kérvényező két egyháztagnál kinnt maradt egyházbér hátrány

azonnali beszédésére, az egyház előjárósága — szükség esetén, még szolgabírói közbenjárás igénybevételével is — komolyan utasítatik.

8. Olvasztatott az 1880. évi augusztus havában tartott közgyűlés 6. sz. alatti végzésével Krassóra lelkeszi fizetés módosítása s az egyház birtoklása alatt álló erdő fái czélba vett eladatása ügyében kinevezett küldöttség jelentése, mely szerint a krassói egyház-hivek a lelkeszi fizetésből levonni szándékolt 15 köből tengerit, a lelkeszi tag szomszédságában lévő egyházi földbirtokból kihasítandó 3 hold területű szántófölddel kívánják kárpótolni; s minthogy másként a lelkeszi illeték a módosítás által semmi hátrányos változást nem szenved, a módosítás helyben hagyhatónak véleményeztetik.

A kérdéses erdő fáinak eladatására nézve pedig küldöttség azon nézetének ad kifejezést, hogy a tervezett faelárusítás, az egyházra nézve már csak azért is előnyös leend, mert a begyülemelő összeget a belhivatalnoki fafizetés fedezésére tőkésíthetik; de előnyös leend a belhivatalnokokra nézve is, a mennyiben az erdő alját sokkal jövedelmezőbben hasznosíthatják.

Miután a Szamos árja által teljesen megsemmisített 3 hold szántóföldért eddig fizetett 15 köből szemes tengeri, az egyházi földbirtokból természetben kihasított s lelkesz használata alatt álló taghoz csatolt jó minőségű 3 hold szántóföld által a küldöttség véleménye szerint is teljesen kárpótolva van; s miután más tekintetben a lelkeszi fizetés ugyiszólva semmi változást nem szenved: a módosítás, valamint a kérdéses egyházi erdőterületen levő fák eladatása is — a bevett pénzösszeg tőkésítésének, s annak a belhivatalnoki failleték beszerzése alapjául fordítása feltétele mellett — helybenhagyatik.

9. A berendi egyház kebelébe mult évi Sárközön tartott közgyűlésünk 10-ik sz. a. hozott végzésével kinevezett küldöttség beterjesztett jelentése szerint, az imaháznak az egyház birtokában álló Csaba-féle épületben leendő elhelyezése a legczélszerűbben eszközölhető, s így az egyház kérelmének megadatása okadatolva véleményeztetik.

A küldöttség jelentése tudomásul vétetvén, az imaháznak, a Csaba-féle épületben leendő elhelyezése elrendeltetik; a berendi egyház-hivek ujabban beadott azon kérvénye pedig, melyszerint a megállapított s elfogadott és teljesen megbízható műértők által készített tervrajztól eltérni akarának; figyelmen kívül hagyatik.

10. A hiripi lelkeszfizetés módosítása tárgyában esperes ur által kinevezett küldöttség beterjesztett jelentésében, a hiripi egyháztagok által 65—80 kereszt buzáért megajánlott 50 köből tiszta rostált bú-

zát; valamint a 43—48 szekér gyülevész szénáért fizetni szándékolt 200 osztr. ért. forintot elfogadhatónak, sőt lelkészre nézve előnyösnek véleményezi ugyan; de a 43—48 szekér fáért ajánlatba hozott 40 frtot, tekintettel a fa árának folytonos emelkedésére, visszautasítandónak tartja :

A hiripi küldöttség jelentését s illetve a fizetésmódosításra vonatkozó véleményét teljesen indokoltnak s elfogadhatónak találván közgyűlésünk, — a két első pontra nézve a módosítás helybenhagyatik, a fafizetésre nézve azonban a régi gyakorlat megtartatni s az így elkészített díjlevél szabályszerűen három példányban, megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

II. Szél György egymázmegyei könyvtárnok s egyidejűleg Lengyel András házi pénztárnok az 1880-ik évről számadásaikat hitelesítés végett beterjesztik.

Mindkét számadás a számoltató székek megvizsgálás végett kiadatni rendeltetik, — s egyszersmind Lengyel András házi pénztárnok 1878 s 1879-ről a számadás terhe alól feloldatik.

12. Egyházmegyénk felvidéki tanítói egyesülete, a vallás s közoktatási magyar kir. miniszterium által jóváhagyott s megerősített alapszabályait tudomásvétel végett közgyűlés elé terjeszti :

Midőn a beterjesztett alapszabályok jóváhagyását s megerősítését egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul venné, — egyszersmind ez alkalomból a tuloldali iskolatanítókat oda utasítja, hogy a felvidéki tanító-egyesület által önképzés céljából kitűzött zászló alá csoportosulni tartsák önmaguk iránti legszentebb köteleességüknek. — elvárván a nevezett egyeslet tagjától, hogy soraikba lépő társaikat testvéri szeretettel fogadni s előttük az önképzés útját felnyitni szives igyekezettel buzgólkodnak.

13. Pásztai József volt iskolatanító beterjesztett folyamodványában, súlyos anyagi helyzetére s munkaképességére tett hivatkozással, kéri magát, mint tanítót valamely egyházba bekebeleztetni :

Nevezett folyamodónak — mint a tanítói pályán hosszasan foglalkozott eléggé képzett s jóakaratu férfiúnak — kérelme méltányoltatván, meghivatása esetén bekebeleztetése elrendeltetik.

14. A misztóthfalusi egyház felekezeti iskolája fentartására képtelennek nyilvánítván magát, gyermekei taníttatására nézve nem lát más módot, mint a községi iskola felállításának sürgetését s megvalósítását. — A viszonyok alapos megvizsgálása végett esperestileg kiküldött bizottság e tárgyra vonatkozó véleménye oda irányul, hogy miután a misztmogyorósi leányegyház hivei — kik a tanítói fizetés

terheinek több mint felét viselték — csaknem teljesen kipusztultak, és mivel a fuvarozásból s szőlőmunkálásból élő misztóthfalusi hivek maguk is nagyon elszegényedének, s az egyháznak másfél holdnyi réten kívül semmi birtoka nincs, — a reájok rótt terheket többé maguktól elviselni nem képesek; azonban ezen mostoha körülmény daczára is a misztóthfalusi egyház felekezeti iskolájának fenntartását a viszonyok mulhatatlanul követelik: annál fogva hogy a baj orvosolva legyen más mód nem mutatkozik, mint az, hogy a magyar reform. segély-egylet pénztárából, a szomorú anyagi viszonyok között levő egyház számára, legalább 80 frtnyi évenkénti segély eszköztessek.

A misztóthfalusi egyház felekezeti iskolájának megsemmisítésébe közgyűlésünk a felderített valóban nehéz és szorító körülmények daczára sem adhatja belenyugvását, nem csak azért mert magyar protestáns egyházunknak s különösen egyházkerületünknek szilárd és megingathatlan álláspontja, a felekezeti iskolák fenntartása, hanem azért is, mert akarjuk, ohajtjuk, hogy a misztóthfalusi egyház továbbra is magyar és református legyen, ez pedig felekezeti iskola nélkül, Misztóthfaluban, hol 902 lelket számláló, s három vallásfelekezetű lakosok között a reformátusok száma csak 360, teljes lehetetlen, — hogy tehát Misztóthfaluban a felekezeti iskola fenntartathassék, indítatva érzi magát közgyűlésünk a magyar reform. segélyegyletchez azon tiszteletteljes kérelemmel járulni, hogy az óhajtott cél elérése végett, az elsorolt indokok alapján nevezett egyházat évenkénti 80 frttal segélyezni kegyesen méltóztassék.

15. Olvastatott n.-hodosi lelkész Lugosi Dánielnek esperest urhoz intézett jelentése, melyszerint Ács János ugyanottani tanító, a közszemérem megbotránkoztatása nélkül nyilvánosságra nem hozható több oly erkölcsi kihágást követett el, mely rögtöni intézkedést s orvoslást igényel.

A nevezett tanító esperest ur által — a tény megállapítása után — hivatalától azonnal felfüggesztetvén, — esperest urnak ezen eljárása helyeslő tudomásul vétetett.

16. Kis-peleskei lelkész Molnár Lajos beterjesztett folyamodványában előadja, miszerint az egyház előjárósága mellőzve az ujonan kiállított s megerősített bérlevelet, a lelkészi fizetést már két éven át hibásan alapította meg, a mennyiben sem az apával közös háztartásban élő családtagoknak feleségeikkel öröklött vagy pénzen vett birtokaikra, sem a zálogban egyeseknél levő földekre papbért nem vetett; ennek következtében, az egyházi előjáróságnak közgyűlés általi utasíttatását s egyszersmind annak meghatározását kérelmezi,

hogy a zálogba adott földekért, a tulajdonos, vagy a zálogba vevő fizetendő-e a belhivatalnoki illetéket :

Az egyház előjárósága az 1856-ik év márcz. havában tartott közgyűlés 3.sz.alatt hozott azon végzésének, hogy a közös háztartásban élő egyháztagek — tehát az apai szárny alatt lakó fiak öröklött vagy vett birtokaik után belhivatalnoki illetéket fizetni tartoznak — megtartására utasítottak, megjegyeztetvén miszerint a zálogba adott földekért mindig a tulajdonos tartozik fizetni.

17. A józsefházi iskolatanító Mészáros István ellen némely egyháztagek által elkövetett önbíráskodási kihágás megvizsgálására, mult évi közgyűlésünk 14. sz. alatt hozott végzésével kinevezett küldöttség betérjesztett véleménye szerint, ugy Tóth András gondnok, mint a tanító kihányatásnál jelen volt presbyterek és egyháztagek, az okozott károk s a visszahelyezés és vizsgálat alkalmával felmerült költségek megfizetésén felül, pénz vagy más büntetéssel is fenytendő, továbbá Mészáros István tanító, mint a kinek működése teljesen sikertelen, s nem reménylhető, hogy az egyháztagekkal békességben élhessen, mulhatatlanul más egyházba helyezendő. Végre minden — az egyházak előjárósága részéről betérjesztett — oly panasz, mely az egyháztanács gyűlésében szerkesztett jegyzőkönyvvel nem igazoltatik, elvetendő, s midőn panasz tétetik egyesek vagy többek által s bizottság kiküldése válik szükségessé, a küldöttség fuvar- és napdija előre leteendő.

Az önbíráskodás s erőszakoskodási büntényt elkövető egyháztagek a vizsgálat folyama alatt felmerült költségek s okozott károk megtérítésén felül egyetemlegesen 20 frtig elmarasztaltatnak. A jelenlegi gondnok pedig, mint a zavargók vezére, hivatalától ezennel felfüggesztetik s három évig bármily egyházi hivatal viselésére méltatlannak s érdemetlennek nyilvánittatik, — egyebekben a küldöttség véleménye helyeseltetvén, elfogadtatik s annál fogva határozatilag kimondatik egy részről az, hogy minden az egyházak előjárósága által beadott panasznak, az egyháztanács ülésében szerkesztett jegyzőkönyvvel kell igazoltatni. Másrészről, hogy a küldöttséget kérő egyesek vagy több személyből álló egyháztagek, a kimenendő bizottság fuvar- és napdíjait tartoznak előre lefizetni.

18. Az apai egyház évek óta elégtelen tagjai újabb folyamodványt terjesztenek közgyűlés elé, melyben a lelkész és jelenlegi gondnok Kató Gáspár ellen — mint kik állítólag az egyház tőkepénzét hűtelenül kezelik — egy vizsgáló küldöttséget kérnek, és pedig annyival inkább, mert a nevezett gondnok vagyonbukáshoz közeledik.

A fentebb hozott végzés azon tetelének, hogy t. i. „a küldöttséget kérő egyháztagek, a kinevezett bizottság fuvar- és napdíjait tartoznak eleve lefizetni,” fentartása s alkalmazása mellett, az apai egyház kebelébe vizsgáló bizottsági tagokul Szél György és Böszörményi László kineveztetnek.

19. A közelebbi egyházlátogatáskor d.-apátii aggott lelkész mellé, a gondnoki számadás megvizsgálása s a kötlevelek rendezése tárgyában Tóth Dániel n.-kőcsi lelkész esperestileg kineveztetvén: ez most eljárásáról megnyugtató jelentését beterjeszti.

Helyeslő tudomásul vétetik.

20. A pettyéni kisdud egyház, hivatkozással arra, hogy pénztárát még mindig jelentékeny adósság terheli, magát a rendes lelkész-hívás kötelezettsége alól újabb három évre felmentetni kéri.

Miután a nevezett egyház kellő lelki gondozás alatt áll s így valláserkölcsei sülyedéstől nem félthetni, közgyűlésünk a kért három évi halasztást a maga részéről engedélyezi, s ennek helybenhagyására a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést is tisztelettel felkéri.

21. A kis-hodosi egyház fizetési tulterheltetése elleni panasza, valamint az ottani lelkész Barkász Bálint ellen felmerült vádak megvizsgálására esperestileg kinevezett küldöttség teljesen indokolt véleménye szerint a panasz tárgyát képező jelenlegi fizetési viszonyok — habár azok valóban tulterhelők is, mindaddig fenntartandók, míg Kis-Hodoson a lelkészi hivatal betöltő személyiség oly formán nem változik, hogy a k.-hodosi egyháznak szabad hívás nyilván meg, a lelkészi hivatal betöltése előtt a díjlevelet viszonyainak megfelelőleg erejéhez mérten alakíthatja. . . . Különben ez egyház leányosítását s a nagyon közel levő N.-Hodoshoz való csatoltatását, a viszonyok sürgetve követelik.

A lelkész ellen beadott igen terhes vádak küldöttség — alapos és részletes vizsgálat után — be nem bizonyíthatóknak s így alaptalanoknak találta :

Bár a k.-hodosi egyház kebelében jelenleg gyakorlatban levő fizetési módozatot közgyűlésünk a maga részéről is terhelőknek találja; tekintettel azonban arra, miszerint a nevezett egyház hivei jelenlegi lelkész Barkász Bálintot a fennálló bérlevél, mint szerződészerű okmányra hívta meg, — ez idő szerint a fizetés leszállítását lehetőnek nem tartja

A mi a vizsgálat tárgyát képező másik ügyet illeti, miután a lelkész ellen támasztott súlyos vádak alaptalanoknak s roszakaratu rágalmaknak bizonyultak, a vádaskodó egyháztagek egyházmegyeileg komolyan megdorgáltatnak; azonban, minthogy Barkász Bálint lelkész ellen, az ingerült-

ség a nevezett egyház kebelében rendkívül nagy mérvet öltött, elannyira, hogy az ő lelkeszi működése azon egyházban többé áldásos alig lehet, de másrésről a folytonos zaklattatások miatt személyes nyugalma sem lehet állandóan biztosítva: egyházmegyei közgyűlésünk tehát úgy a lelkeszi mint az egyház érdekeinek szemmel tartása mellett helyváltoztatást lát szükségesnek, annálfogva a Barkász Bálint egy év alatti változásának szükségét kimondja, s egyszersmind a k.-hodosi egyházhiveket a bekövetkezendő változás esetén, oly lelkesz hívására utasítja, ki a tanítói terheket is elviselni kész legyen.

22. A felső-bányai egyháztanács folyó évi márcz. 20-án tartott gyűlése jegyzőkönyvi kivonatának kapcsában bemutatja a Rimanóczy Kálmán n.-váradai építész által készített templom s torony tervrajzot s költségvetést, kijelentvén, hogy miután a templom építése ezen terv szerint 36 ezer forintba kerülne, az egyház templom építési pénze pedig ez év végén csak 29 ezer forint, ha nem kezdhet ez évben az építéshez, az a költségtöbbletnek tulajdonítandó; különben megkísérti a pályázat hirdetést, s ha oly vállalkozó akadna, ki a meglevő pénzösszegeből — hozzá számítván az építés alatt a pénz egy részének esedékes kamatait — a templomot fentebbi terv szerint felvállalná, az esetben a jövő tavaszon megkezdendi az építést.

A felsőbányai egyháztanács által ujabbán benyújtott templom tervrajzot, midőn közgyűlésünk most már másod izben tudomásul veszi, — nem mellőzheti el hogy kérdésbe ne tegye, miért nem azon terv szerint épít, mely egyházmegyei gyűlésünk előtt még 1878-ban N-Bányán felmutatott, s mely csak 23 ezer forintba került volna? — Midőn a Rimanóczy által készített szép tervet a felsőbányai egyháztanács ide vonatkozó határozatával, a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé tisztelettel felterjeszti: nem mulaszthatja el kötelességévé tenni a felső-bányai egyház elöljáróságának, hogy mint igéri, a pályázat hirdetést még e tavaszon megejtven, a templom építési szükséges intézkedéseket megtenni ne késedelmeskedjék.

23. A kis-paládi egyházhivek, az egyházmegyei felsőség intézkedéseivel szemben, ellentétes sőt kihívó állást foglalnál el, a már több izben megrendelt pincze építést még ma sem hajtották végre:

Az egyházmegyei fenhatóság tekintélyét — engedetlenségök által — durván megsértő, s annak intézkedéseit vakmerően lábbal tapodó makacs k.-paládi egyházhivek példás megfenyítése s egyszersmind az egyházmegye által többször megrendelt pinczeépítés azonnali eszközlése céljából, a kerületi szolgabírói hivatal, e jegyzőkönyvi végzés

csatlásával, esperest ur által késedelem nélkül megkeres-
tetni rendeltetik.

24. Lengyel András házi pénztárnok jelenti, miszerint egyház-
megyénk tőkésített pénz összegéből mintegy 134 frt kellő biztosítás
nélkül van elhelyezve, felhivja közgyűlést a szükséges óvintézkedé-
sek megtételére.

A kérdéses összeg kölcsönzői, pénztárnok ur által, e
végzésre hivatkozással — azonnal felhivandók, az egyház-
megye pénztára e követelésének e folyó évi július 1-ső
napjáig eszközendő teljes biztosítására, ellen esetben, a
veszélyben forgó összeg egyházmegyei ügyvéd által leend
beperlendő.

25. A méhteleki egyház előjárósága — Császi Bálint s Balogh
István küldöttségi tagok közbejöttével — ujjonnan kiállított lelkészi
bérlevelet terjeszt be, három példányban közgyűléshez, megerősítés
és jóváhagyás végett.

Minthogy ez ujjonnan kiállított bérlevél, — ugy a Méh-
teleken működött küldöttség véleményezése, mint az egyház-
megye meggyőződése szerint, mind a lelkészre előnyösebb,
mind az egyház tagjai által könnyebben teljesíthető fizetést
biztosít, — megerősítettik, s a főtiszteletű egyházkerületi köz-
gyűlésre pártolólág felterjesztteni rendeltetik.

26. Soltész János ombodi lelkész bemutatja a pálfalvai kisdéd
leányegyház által építtetni szándékolt iskola s tanítói-lak tervét.

Örömmel látja és tapasztalja egyházmegyénk e kisdéd
leányegyház igyekezetét, s a midőn a bemutatott tervet jóvá-
hagyja s a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésre pártolólág
felterjesztteni rendeli, egyszersmind az előre törő kicsiny egy-
házat, a kerületi fennhatóság pártfogó figyelmébe ajánlja.

27. Az amaczi lelkészi bérlevél újabb 5 évre leendő megerősí-
tés végett beterjesztetik.

Miután a régibb bérlevelen semmi változás nem téte-
tett, e bérlevél megerősítettik, s jóváhagyás végett a főtiszt.
egyházkerületi gyűlésre terjesztetni rendeltetik.

28. A rozsályi előkönyörgő ujjonnan kiállított bérlevele mutat-
tatik be megerősítés végett.

Minthogy az ott működött köldöttség jelentése szerint
e bérlevél ugy állittatott össze, miszerint az elszegényedett
leányegyház meglevő adófizető tagjai se terheltessenek tul,
de a mellett az előkönyörgőnek tisztességes megélhetés biz-
tosítottassék : egyházmegyénk ez ujjonnan kiállított bér-
levelet jóváhagyja s megerősítés végett a főtiszt. egyház-
kerületi közgyűlésre terjeszti.

29. Olvastatott Andorkó Sándor rozsályi előkönyörgőnek s ne-

hány rozsályi egyháztagnak kérvénye, melyben nevezett előkönyörgőnek Rozsályban meghagyatását kérelmezik.

Miután Andorkó Sándor erkölcsi kifogás alá eső magaviseletével Rozsálybani meghagyatását lehetetlenné tette, kérésök elutasítatván, Rozsályból ezennel elmozdittatik. Az egyház előljáróinak pedig kötelességévé tétetik, miszerint tegyék érintkezésbe magokat tiszt. Kató Béla krassói s. lelkészszel, s igyekezzenek őt ha csak egy évre is megnyerni iskolájok vezetésére.

30. A változó tanítók következőleg helyeztettek el s erősítették meg.

N.-Kólcra Szabó Bertalan, Misztótfaluba Bakó András, Uszkába Török Károly, Amaczra Gecsei István, Görbedre Bagoly Albert nyertek meghívást s megerősítést; Adorjának szabadság adatott Horvai Károly végzett képezdész, N.-Hodosnak Elek János ártándi tan. meghívására; Sárköznek — megtartván mostani tanítóját szeptemberig — és Tiszta-Bereknek mivel a változó tanítók közt alkalmast nem nyerhettek, megengedtetik, hogy bárhonnan képezde-végzett tanítót hívhassanak. — Végre Mészáros István Józsefházáról Apahegre, Török Béniamin Apahegyről Józsefházára rendeltetnek.

31. Tárgyaltatott n.-paládi lakos Szakadáty Pál kérvénye, melyben jelenlegi gondnok Kereskényi Pál ellen azon okon, mivel — állítása szerint — eddigelé is már az egyházat, hűtlenül kezelvén annak vagyonát — két ezer forintig megkárosította, — egy küldöttség kinevezését kéri.

Miután úgy a canonica visitációról vezetett jegyzőkönyv, mint a nagytiszteletű esperest urnak szóbeli előterjesztése, a vádolt gondnok ellen tesz bizonyosságot, Szakadáty Pál kérésének hely adatván, küldöttségi tagokul Bartha Mór mikolai lelkész s Császy Bálint urak neveztetnek ki, jelentésök minél előbb bevéartván.

32. Tárgyaltotott a mikolai egyház kérvénye, melyben azon okon, mivel lelkészi állomásuk nem választás, hanem eszerelés útján töltetett be, az egyházat a bekebelezési díj fizetése alól felmentetni kérik.

Kérésök figyelembe vétetvén, a bekebelezési-díj alól felmentetnek.

33. Ugyancsak a mikolai egyház előljárói jelentik, miszerint volt lelkészők Szilágyi József a lelkészi lakon általa tett beruházások s javításokért utódjától 90 frt, kilenczven forintot követel; azonban az előljáróság, különösen volt főgondnok állítja, hogy az általa megté-
rittetni kívánt javítások és beruházások nem csak az ő, de az egyház vagyonából is tétetvén, részben az egyház tulajdonát képezik s

így azt mostani lelkészek által megtéríttetni nem engedik, — kéri azért ez ügy megvizsgálására egy küldöttség kinevezését.

Mindenekelőtte ajánlja egyházmegyénk úgy a mikolai volt lelkész Szilágyi József, mint az egyház előljárásának a békés utoni kiegyenlítését, azonban ha ez nem sikerülne ez ügy ellátása, illetőleg megvizsgálására küldöttségi tagokul Nagy Béla s tisz. Szikszay János urakat kebeléből kiküldi.

34 Olvastatott egyfelől szatmárhegyi főgondnok Böszörményi László kérvénye s nagytiszt. esperest urhoz intézett levele, melyekben jelenté, miszerint egyház-látogatás óta a szatmárhegyi egyház kebelében a rend és béke egészen felbomlott, autonomikus-presbyteri elveinkkel merő ellentétben, a főgondnok — mint elnöktárs — meghívása és megkérdezése nélkül gyűléseket tartanak, s azokon a pártoskodások s ebből származó kellemetlenségeknek tápanyagot szolgáltatnak.

A leánytanítói lakon már sok kellemetlenséget okozott harangozó elköltöztetését — jóllehet egyház látogatás alkalmával arra az egyház előljárói utasítva lettek — lelkész azon okon, hogy neki a harangozóra minden perczben szüksége van, — mindeddig megakadályozta: ennél fogva tiszt. Papolczi Károly szatmárhegyi lelkésznek e jelzett tárgyakbani erélyes rendre utasítását s a felzavart rend és béke helyreállítására egy küldöttség rendelését kérelmezi.

Tárgyalás alá vétetett másfelől Papolczi Károly lelkész és néhány egyháztagnak a szatmárhegyi egyház nevében beadott kérvényök, melyben Böszörményi László főgondnokot hatalmaskodással, algondnokot az egyház vagyonának hűtelen kezelésével vádolván — Böszörményi László főgondnoki, Szilágyi Lajost algondnoki hivatalától felfüggesztetni kéri.

Mindkét fél benyújtott kérvénye s előadásaiból arról győződven meg egyházmegyénk, hogy a szatmárhegyi egyházban ismét megzavart rend és béke helyreállítása végett egy küldöttség kinevezése mulhatlan szükséges, — e célból Soltész János s Márton Bálint urak oly utasítással küldetnek ki, hogy a létező bajokat eloszlatni igyekezzenek.

Lelkész és főgondnoknak pedig meghagyatik, miszerint egymás tudta és megegyezése nélkül gyűléseket ne tartsanak.

Böszörményi László főgondnoki hivatalában — miután semmi okot nem lát egyházmegyénk elmozdítására, továbbra is meghagyatik. — Szilágyi Lajos algondnok választása megerősíttetik, felesketésére a lelkész utasítván. A leánytanítói udvaron lakó harangozó elköltöztetése az egyház előljáróinak szigorú kötelességévé tétetik, utasítván, miszerint a lelkészi lakhoz minél közelebb igyekezzenek lakást szerezni számára.

35. Czelder Márton felsőbányai lelkesz még a multban letelvén egyházkerületi képviselői állásának ideje, erről ugy a maga, mint Nagy Béla képviselő társa nevében — megköszönve az eddig benők helyezett bizodalmat — lemond.

A lemondás elfogadtatván, nagytt. esperest ur felhivattik, miszerint szólítsa fel az egyházakat az egyházkerületi képviselőkre adandó szavazatok beküldésére, minthogy azonban már ennek — az idő rövidsége miatt — a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésig eredménye nem lehet — még e gyűlésen egyházmegyénk képviselésével Czelder Márton s Nagy Béla urak bizattak meg.

36. Tárgyaltatott Gulya István amaczi lakos kérvénye, melyben az egyháztanács ellene hozott végzésének megsemmisítését s a reá kirovott 5 frt büntetés elengedését kérelmezi.

Miután ugy Amacson, mint minden egyházainkban régi kegyeletes gyakorlat és szokás a más valláson levők halottjainak is — ha általok a harangozási díj lefizettetik — a harangok meghuzása, Gulya Istvánnak — lefizettetvén a díj — nem volt jogában ennek megakadályozása, s minthogy ő mégis ezt tette, méltán büntette az amaczi egyháztanács 5 frtra; ennélfogva kérése elutasittatván, az amaczi egyháztanács ellene hozott ítélete megerősittetik.

37. Többek felszólalására tárgyalás alá vétetett, hogy az őszi egyházmegyei gyűlés hol és mikor tartassék.

Ez őszi egyházmegyei közgyűlésnek egyik főfeladata lévén az esperest és segédgondnokra adandó szavazatok felbontása s ezekből származó eredmény tudomásulvétele is, esperes és segédgondnok felkérretnek, hogy mihelyt a szavazatok begyűlnek, Sárközre vagy Váraljára hívják össze az egyházmegyei gyűlést.

Ezek után a jegyzőkönyv hitelesittetvén, esperest ur a gyűlést áldáskivánatok közt bezárja.

Az 1—24-ig terjedő számokat jegyzette Bencsik István egyh. m. főjegyző.

A 24—37-ig jegyzette Molnár Lajos s. jegyző.

Tárgymutató

az 1880. aug. 20-iki közgyűlés jegyzőkönyvéből.

1. Böszörményi László helyettes tanácsbíróvá kineveztetik.
2. Az egyházkerületnek hiripi ügyben hozott újabb végzése fájdalmas tudomásul vétetik.
3. Krassói lelkész Balla László és n.-bányai orgonista Liszkai István emléke megörökítettik.
4. Stiglicz Albert n. bányai orgonistává megválasztatván, megerősítettik.
5. Krassói lelkészszé Gergely Károly megerősítettik.
6. Krassói egyházba fizetés módosítás, s fa eladás tárgyában küldöttség neveztetik.
7. A krassói előnyös telekcseré helybenhagyatik s az egyh. kerületre felterjesztetik.
8. A szamos-kóródi egyház lelkész választási határidő elhalasztást célzó kérelmével elutasítatik.
9. A krassói helyettes lelkész fizetése megállapítottatik.
10. A berendi l. egyház régi parochiális telke s ócska épületeinek eladhatása, feltételek mellett helybenhagyatik.
11. Az államsegély kiosztására bizottság neveztetik.
12. A K.-Remetére fizetés módosítás tárgyában kinevezett küldöttség jelentése tudomásul vétetik.
13. A t.-berki egyház előljáróságának, a volt tanító fizetésének beszedésére utasítás adatik.
14. A józsefházi egyházba — a tanító kihányása miatt — küldöttség neveztetik.
15. A felvidéki tanító-egyesület módosított alapszabályai megerősítettnek.
16. A rozsályi leányegyházban, tanítói fizetés megállapítás a céljából küldöttség neveztetik.
17. A magas-ligeti egyház kebelébe, — tanítói fizeteshátrány megvizsgálása végett bizottság menesztetik.
18. Az apai egyházhívek csendességre s rendes gondnok választásra utasítatnak.
19. Kis-peleskei tanítóvá Szabó Lajos megerősítettik.
20. Az amaczi egyház előljáróinak özvegy lelkészné iránti intézkedései helybenhagyatnak.
21. A misztótfalusi egyház kebelébe adóügyben küldöttség neveztetik.
22. Ugyancsak a misztótfalusi egyháznak a tanítói fizetés kivetésére utasítás adatik.
23. Balla Károly lelkészjelölt kérése nem teljesíthetőnek kimondatik.

Az 1880. szeptemb. 30-iki tanácsülés jegyzőkönyvéből.

24. A mikolai és sályi lelkészek helycseréje megerősítettik, s Bartha Mór 100 frt gyámintézeti díj fizetésére köteleztetik.
25. A mikolai könyvtár átvételére intézkedés tétetik.
26. A szamos-kőrödi lelkészszé Balajthi Károly megerősítettik.
27. A k.-paládi egyházhivek engedetlenségökért megdorgáltatnak, s pincze építésre utaltatnak.

Az 1880. márcz. 30—31-iki közgyűlés jegyzőkönyvéből.

1. A tisztikar lemondása elfogadtatik, s az elnökök lelépése az egyh. kerületre felterjesztetik.
2. A nyugalomra lépni óhajtó esperestnél az esperesti czim meghagyatik.
3. Révész Imrének emlékezete jegyzőkönyvünk lapjain megörökítettik.
4. Felső szabolcsi indítvány helyesléssel találkozik.
5. A nyugták vagy számlákra szükségelt bélyeg tárgyában az egyházközség megkeresztetik.
6. Az árvaház gyámolítása egyeseknek, s gyámkezelő választmányának figyelmébe ajánlatik.
7. Balog Áron tanító jogos fizetési hátránya beadatni rendeltetik.
8. A krassói fizetés módosítás, s a fa eladhatás helybenhagyatik.
9. A berendi imaháznak Csaba-féle épületben leendő elhelyezése elrendeltetik.
10. A hiripi lelkész fizetés megállapítottatik s az egyh. kerületre felterjesztetik.
11. Szél György egyh. m. könyvtárnok s Lengyel András számadásaik a számoltató félhez áttétetik.
12. A felvidéki tanító egyletnek csatlakozásra az egyházmegye minden tanítója felhivatik.
13. Pásztai József tanítónak leendő megválasztása elé gát nem gördítettik.
14. A misztótfalusi egyház állandó segélyezése elodáztatlanul ki-mondatik
15. Ács János tanító — erkölcsi kihágás miatt — hivatalától fel-függesztetik.
16. A k. peleskei egyház a fizetés mikéntjére nézve utasítottatik.
17. A józsefházi erőszakoskodó egyháztagok bűnösöknek s bünteten-dőknek nyilvánítottatnak.
18. Az apai egyházba ismét küldöttség neveztetik.
19. A dobrács-apáti gondnoki számadás megvizsgáltatása tudomásul vétetik.
20. Pettyéni egyház, a lelkész választására nézve halasztást kérő folyamodványa, pártolva felterjesztetik.
21. A kis-hodosi kettős ügyben intézkedés tétetik.

22. A felső-bányai egyház templomépítési ügye az egyh. kerületre felterjesztetik.
 23. A k. paládi egyházhivek ellen a legszigorubb hatósági eljárás rendeltetik.
 24. Az egyházmegyei tőke egy részének biztosítása elrendeltetik.
 25. A méhteleki új lelkészi bérlevél helyesléssel az egyh. kerületre felterjesztetik.
 26. A pálfalvai leányegyházi iskola terve helybenhagyatik s megerősítés végett felterjesztetik.
 27. Az amaczi lelkész bérlevél újabb öt évre leendő megerősítése végett beterjesztetik.
 28. A rozsályi előkönyörgő új bérlevele megerősítés végett pártolással felterjesztetni rendeltetik.
 29. Andorkó Sándor tanító, erkölcsi kifogás alá eső önvisolet miatt elbocsáttatik.
 30. A változó tanítók elhelyezéséről intézkedés tétetik.
 31. N.-paládi gondnok gazdálkodása megvizsgálására küldöttség neveztetik.
 32. A mikolai egyház a bekebelezési díj fizetése alól jelenleg felmentetik.
 33. A mikolai egyházba, beruházási zavar eligazítására küldöttség menesztetik.
 34. A szatmárhegyi zavarok lecsilapítására egy bizottság neveztetik ki.
 35. Az egyh. megyei képviselők lemondása elfogadtatik.
 36. Gulya István kérelme nem teljesíthetőnek kimondatik.
 37. Az esperes és segédgondnokra begyülemdő szavazatok felbontására nézve intézkedés tétetik.
-

